

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

28. An qui habet Officium, cum quo consistere non potest Horarum
Canonicarum lectio excusetur ab earum recitatione? Ex part. 7. tract. 11.
& Miscell. 2. resolut. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

choro dicuntur: & ita docet Raphael della Torre in
1.2. tom. 1. contr. diff. 7. n. 12.

RESOL. XXVII.

An Coadiutoria cum futura successione inducat obligationem recitandi Horas Canonicas? Ex p. 5. tr. 1. 3. & Misc. 1. Rel. 75.

Libania semper ferax fuit doctorum hominum tam in legali, quam in Theologica professione; & inter illos non multis abhinc annis floruit Sebastianus Acosta, qui circa presentem questionem affirmatiuam sententiam docuit in *Bal. Cruc. quest. 75.* vbi sic ait. Cum vsus horum coadiutorum sit modenus in Ecclesia Dei, non agitur hac questio à Doctoribus. Ego tamen existimo prædictos coadiutores Canonicorum teneri sub mortali diuino officium recitare. Adducor autem vt ita credam ex eo fundamento quòd huiusmodi coadiutoria ex forma & tenore Bullarum & ex intentione Pontificis concedentis; habent rationem beneficij, prouideque litteræ Apostolicæ committuntur Iudici Apostolico in forma *Dignum*, vt prouisum examinet in forma iuris, & si ipsum dignum inuentum, auctoritate Apostolica mittat in possessionem coadiutoria, & de facto mittuntur coadiutores in possessionem eisdem solemnitatibus, quibus Canonici sedendo in choro in stallis, & in loco Capituli tangendo manibus frumentum, argentum, &c. Imò & iuxta Apostolicum confert prouiso coadiutorum per impositionem pilei, facta prius fidei professione iuxta *c. Ego N. de uirum an.* quæ omnia non reperiuntur, nisi in collatione & possessione veri beneficij. Præterea nisi coadiutoria essent proprie beneficia, non posset coadiutores ad titulum illarum ad factos Ordines promoueri, sed passim coadiutores ad titulum illarum ordinantur; ergo coadiutoria sunt verè, & proprie beneficia. Vltimò, quoniam prædicti coadiutores gaudent omnibus priuilegijs Canonicorum; aliquantulum enim iam in conferuatores, & a Sede Apostolica deputantur iudices Apostolici, cum tamen ad hoc munus non quolibet beneficium, sed dignitas requiritur; ex *cap. finali, de offic. iud. deleg.* Ità Acosta *loc. citato.*

1. Sed his non obstantibus contrariæ sententiæ adherendum esse puto. Dico igitur coadiutoriam concessam alicui assignata aliqua portione præcongrua, & cum futura successione non esse beneficium, vt declarauit Paulus V. tenet Suarez *lib. 4. de Horis Canon. cap. 22. num. 19.* & alijs, ergo non obligat ad Horas Canonicas; & certè quia coadiutoria datur potestas succedendi in beneficio post proprietarij mortem, apparet quòd non confertur ei beneficium proprietarij; nam alias beneficium in duobus existeret, quod est absurdum. Neque obstat motus proprietario non requiri nouam collationem; quia hæc prouenit ex eo, quòd cum datur coadiutoria, beneficium tunc proprietarij confertur coadiutori; non absolute, sed dependenter à proprietarij morte; quare mortuo proprietario tunc habet effectum collatio, & coadiutor beneficium obtinet; & ita hanc sententiam docet post Suarez *vbi supra.* Caramuel Palau *tom. 2. tractat. disputat. 2. punct. 1. §. 2. num. 7.* vbi etiam citat Azorium; Garziam & Bonacinum, alias etiam rationes adducens ad firmandum coadiutoriam non inducere obligationem recitandi Horas Canonicas.

Tom. III.

RESOL. XXVIII.

An qui habet officium, cum quo consistere non potest Horarum Canonicarum lectio excusetur ab eorum recitatione? Ex part. 7. tract. 12. & Misc. 2. Rel. 1.

Affirmatiuè respondet Caramuel in *Regulam D. Benedic. disput. 116. num. 1438.* vbi sic ait. Qui ex officio sibi legitime iniuncto singulis diebus duodecim horis integris occupatur non tenetur legere officium diuinum; licet Suarez asserat, eum qui habet officium, quo cum consistit Horarum lectio; debere vel illud relinquere; vel petere dispensationem. Vtrumque tamen falsum est, & ex ipsius Suarij doctrina propugnari non potest. Nam asserente eodem auctore, qui ostentationis gratia vult integro die actionem publicam literariam facere, potest omittere officium diuinum vt ea melius fiat; nec tenetur propositam actionem intermittere. Atqui Petrus potius tenetur officio quam velleitatis satisfacere; ergo, cui licet potius officium Canonicum omittere quam actionem ostentationis vltro admissam, poterit etiam omittere potius officium, quam conditionem seu dignitatem illam; quam habet.

2. Præterea, si occupatio sit publica (puta si Petrus sit aut Concilij Præses, aut Regni Gubernator, aut pauperum prouisor, aut Magister ærorum, &c.) non potest Petrus præponere priuata publicis, nec censendus est iussisse Pontifex vt communibus particularia præponat, seruire debet Reipublicæ, & Patriæ quando, & quantum potest; nec ei officium legendum alicui debet esse impedimento.

3. Probatum id clarissimè; Primò quia sicut Pontifex non potest indifferet Horarum lectionem in damnum salutis priuatæ; sic nec in damnum salutis publicæ: ergo sicut Petrus non tenetur obedire Ecclesiasticæ legi cum salutis graui detrimento; sic nec cum graui detrimento Reipublicæ.

4. Secundò; quia Pontifex noluit præcipere officij Canonici lectionem in positus casibus; quod probo euidenter. Summa esset imprudentia, velle quod Suarius non scriberet doctissima illa volumina quæ illustrant Ecclesiam militantem; Imperitia esset, malle quòd Petrus Horas legeret quam audiret confessiones; rigor iniquus esset Pauliani ita lectione impedire; vt ægro grauius periclitanti opitulari non posset; tyrannus; titulo recitationis præcipere Ioanni; ne faueat, & seruiat Reipublicæ adiuuentia indigenti: Atque Ecclesiæ; & Pontifici est iniurius, qui ita ius Canonicum explicat, vt Legislatores habendi sint rigidi, tyranni, & imprudentes: ergo dicendum est Pontifices noluisse in talibus casibus ad Horarum recitationem obligare. Nempe, cum ex officio suo aliquis habet occupationes ita graues, vt non consistant cum Horarum lectione. Hæc omnia Caramuel.

5. Sed existimat Trullench in *Decal. tom. 1. cap. 7. dub. 28. num. 2.* obligatum ad recitandum diuinum officium non posse voluntariè suscipere aliud munus, & officium cuius executio impossibilis sit cum recitatione Horarum, nam sic implicite vult omissionem Horarum, modò non adsit grauis necessitas illius suscipiendi. Et ideo Machadus de *Persecio Confess. tom. 1. lib. 2. part. 3. tract. 3. docum. 3. num. 5.* Bassæus in *Floribus Tueloz. ver. Hora Canonica 6. n. 4.* Moneta de *Distrib. par. 2. q. 5. n. 25. §. 28.* & Oliuetius Bonartius de *Horis Canonicis lib. 2.*

Sup. hoc lege doctrinam Ref. & §. ante not. seq.

Sup. doctrina contenta in hac Ref. & signanter in hoc §. lege Ref. seq. per totam, & in tom. 8. tr. 1. ex Ref. 30. §. circa voto.

437. n. 3. sequentes sententiam P. Suarez quam Caramuel reprobat, nullatenus putant suscipiendum esse Clerico ad horas recitandas obstricto huiusmodi officium, cui ordinariè annexa sit talis occupatio, quæ lectionem horarum excludat, nisi specialis ratio charitatis aliud suadeat, vnde huiusmodi vel officium relinquendum, vel beneficium resignandum, vel dispensatio petenda; cum autem voluntariè tale officium susceperit recitando non excusabitur. Aliud esset, si occupationes officij suscepti recitationem horarum impediens rarius & ex improviso occurrant, quia tunc propter necessitatem iure liberari à recitando poterit. Ita Bonartius; & hoc vltimum sicut & alios casus adductos à Caramuel de oppositio- ne ad Cathedram de Confessarijs, &c. concedit etiam Cactus Palau *tom. 1. tr. 1. disp. 2. punct. 6. n. 2.* cum alijs, quia sunt necessitates repentinae, & quæ non sapienter occurrere solent.

6. Nota Lector quod in tui gratiam inferius multas opiniones supradicti Caramuelis adducam, quia eius Codex non ita facile inuenitur, & licet aliquando suis opinionibus non adhaeream, semper tamen illum honoris causa nominatum esse volo, est enim vir doctissimus & acutissimi ingenij, & vt alias dixi non solum Scholasticæ, Moraljs Theologiæ, sed etiam politioris literaturæ peritissimus, & vti nam amicissimus vir alios felices ingenij sui fecerit in lucem pariat.

RESOL. XXIX.

An Concionatores quotidiani tempore Quadragesimæ excusentur à recitatione Horarum Canonica- rum?

Et quid est dicendum de illo, qui habet affectionem continuam infirmis; Officium docendi publice & de Doctore, qui in concursu Cathedrae habiturus est publicam lectionem; vel de eo, qui subuenit proximo aegrotanti; aut patienti grauem dolorem; & de illo, qui tota die occupatus est in sedando populi tumultu; vel in componendis grauibz inimicitijs?

Et an pro his, & alijs similibus casibus possit omitti præceptum audiendi Sacrum?

Et in omnibus supradictis casibus, sicut in eis à peccato recitandi Horas Canonicas necessitas excusat, sic etiam ab obligatione restituendi fructus, & secus tamen quoad distributiones?

Et quid de Confessario audiente confessiones per totum diem?

Et quid, si dictus Confessarius sit regularis an excusetur ab obligatione recitandi Officium?

Et inferitur, an concionator excusetur à ieiunio, si tantum ter in septimana concionetur; imò excusetur à ieiunio precedentis diei, si intra annum prædicet, & etiam si concionetur propter stipendium? Ex p. 10. tr. 11. & Milc. 1. Rel. 32.

Sup. omni doctrina hu- ius Ref. lege Resol. præcedente per totam & in tom. 8. tr. 1. & Resol. 30. §. Circa ve- ro.

§. 1. **D**E hoc casu hinc Romæ interrogatus ab egregio Concionatore, negative respon- di. Sed nouissime inuenio Bordonum affirmatiuæ sententiæ adhaerere, in *Consilijs regular. tom. 2. ref. 70. quest. 6. num. 18.* vbi sic ait: Concionator quotidianus: meo iudicio, videtur excusandus à recitatione diuini Officij: nisi esset tam felicis memoriæ, vt facili negotio modicum tempus insumeret in ediscendis Concionibus. Ratio est, quia commune bonum præfertur priuato. Ita ille. Verum ego non discedo à sententiâ negatiua, quam tuetur Suarez, in *Relig. tom. 2. lib. 2. cap. 28. num. 33.* Filiucius, *tom. 2. tractat. 23. capite 9. num. 248.* & alij quos

citatur, & sequitur Petrus de Hor. Canon. cap. 12. *causa 3. dub. 1. num. 5.* vbi ita asserit: Quærens an si necessitas actionis iuxta non sit repentina, sed continua, excuset; vt si actio docendi publice, concionandi, vel audiendi Confessiones, ad quas quis ex iustitia obligaretur, frequenter recitationem diuini Officij impeditet? Respondeo negative. Ratio est, quia tunc signum esset, illud exercitium non esse accomodatam tali Clerico, Religioso, aut Beneficiario: & ideo qui voluntarie illud susceperit vel susceptum retineret, non posset excusari: quia non necessitate, sed voluntate impeditur: nam licet Officium docendi, concionandi, & audiendi Confessiones, non sit alienum à Sacerdote, vel Religioso: si tamen propter incapacitatem persona non possit Officium recitare, vt illi muneris satisfaciatur; peccaret mortaliter, illud voluntarie suscipiendo. In hoc conueniunt omnes Doctores qui dicunt repentinam occupationem excusare; quia cum rara sit, tunc est vera necessitas; & ideo præceptum humanum affirmatiuum non obligat cum tanto rigore, quin per epicheiam exculationem admittat: sicut per similem causam potest omitti præceptum audiendi Sacrum. Hæc Petrus; cui adde Garciam in *Summa Theol. mor. tract. 2. diff. 7. dub. 2. num. 15.* & 16. Itaque sententiam Bordonum non admitto, nisi in aliqua repentina necessitate concionandi, vt recte obseruat Raphael de la Torre in *22. Diu. Thomæ tom. 1. Contro. 7. de Hor. Can. n. 9.* in aliquo v.g. die Festo, vel in obitu alicuius Principis, &c. Vnde ex his excusari possunt. Primò, scholasticus, qui per integrum diem publicam disputationem habere vult, & simul non potest Officium recitare. Secundò, Doctor, qui in concursu cathedrae habiturus est publicam prælectionem, & non potest simul dicere Horas Canonicas. Tertio, is, qui, vt subueniat proximo aegrotanti, vel patienti grauem dolorem, omittit Officium diuinum. Item si toto die occupatus fuit in sedando populi tumultu, in componendis grauibz inimicitijs; vel si illa occupatus sit circa infirmos, vel audiendis confessionibus per totum diem, vt non superfit tempus recitandi. Sanchez in *Concilijs, part. 2. lib. 7. cap. 2. dub. 2.* Attamen existimo ratio occurrere huiusmodi occupationem, quæ excuset à recitatione; eo quod diuinum Officium potest anticipari, vel postponi. Villalobos, *part. 1. tract. 24. diff. 16. num. 11.* Vide de his omnibus etiam Torre, *vbi supra*; Escobar, *tract. de Horis Canonics, quest. 6. num. 14.* & Trullench *tom. 1. lib. 1. cap. 7. dub. 28. num. 2.* Ratio verò supradictorum est, quia opus minus omitti debet pro maioribus, opera enim prædicta, & eis familia, maiora sunt, magisque urgent, quam recitatio diuini Officij, quæ pro charitate instituta fuit, & non debet contra charitatem militare. Nota tamen, quod in omnibus supradictis casibus, sicut in eis necessitas à peccato excusat; sic etiam ab obligatione restituendi fructus. Diuersum tamè est quoad distributiones quotidianas, quia iure ita dispositum est fauore diuinorum Officiorum persoluendorum publice in Choro; quo plurimum Ecclesia, & Religio honorantur; sic intelligi debet Textus in *c. vn. de Clerico non resident.* Ita Doctores citati.

2. Nota etiam hinc Bordonum loco citato, loquentem de Confessario, hæc asserere. Confessarij, maxime Regularum, qui voluntarie, & ex charitate operantur, nescio qua ratione excusari ab onerere standi diuinum Officium, nam ad hoc tenentur ex debito, ad audiendas autem confessiones nequaquam, sed eius ministerium est voluntarium. Præterquam quod Sacramentum Pœnitentiæ de die tantum administratur, & de nocte id munus spirituale exercere non